

CURSOS DE LA SECCIÓ FILOLÒGICA

**BARCELONA
CASA DE CONVALESCÈNCIA**

**CURS DE REDACCIÓ
I CORRECCIÓ DE TEXTOS
ADMINISTRATIUS
I JURÍDICS**

DEL 3 AL 31 D'OCTUBRE DE 2018

SESSIÓ INAUGURAL

3.10.2018, a les 16 hores

Obertura del curs: **Brauli Montoya**, membre de la Secció Filològica i director del Servei de Correcció Lingüística de l'IEC

Presentació del programa del curs: **Josep M. Mestres**, cap del Servei de Correcció Lingüística i coordinador del curs

Lliçó magistral: **Carles Duarte**, fundador i primer director de la *Revista de Llengua i Dret*

Sessió 1A: 3.10.2018
El llenguatge administratiu i jurídic: reptes de futur

Sessió 1B: 3.10.2018
Caracterització del llenguatge administratiu i jurídic i les obres de consulta de referència
Aspectes convencionals dels textos administratius i jurídics

Sessió 2A: 10.10.2018
La nova normativa ortogràfica de l'Institut d'Estudis Catalans

Sessió 2B: 10.10.2018
La Gramàtica de la llengua catalana del 2016
Els usos de *per* i *per a*

Sessió 3A: 17.10.2018
Aspectes sintàctics dels documents administratius i jurídics

Sessió 3B: 17.10.2018
Terminologia i fraseologia juridicoadministratives
Diccionaris de referència en línia

Sessió 4A: 24.10.2018
Criteris de redacció i models dels documents administratius i jurídics (primera part)

Sessió 4B: 24.10.2018
Criteris de redacció i models dels documents administratius i jurídics (segona part)

Sessió 5A: 31.10.2018
La redacció de les lleis

Sessió 5B: 31.10.2018
La traducció legislativa

El llenguatge administratiu i jurídic: reptes de futur

Sessió 1A

Professor: **Carles Duarte**

Carles Duarte i Montserrat (Barcelona, 1959) és poeta i lingüista. Ha estat deixeble i col·laborador dels professors Antoni M. Badia i Margarit i Joan Coromines. Fundador i primer director de la *Revista de Llengua i Dret*, és autor d'estudis i formularis de llenguatge administratiu i jurídic. Ha estat distingit amb la Creu de Sant Jordi i és cavaller de les Arts i les Lletres de la República Francesa. Presideix el Consell Nacional de la Cultura i de les Arts i dirigeix la Institució Cultural del CIC. Ha dirigit i presidit la Fundació Carulla i ha estat secretari general de la Presidència de la Generalitat de Catalunya.

Caracterització del llenguatge administratiu i jurídic i les obres de consulta de referència. Aspectes convencionals dels textos administratius i jurídics

Professora: **Laia Campamà**

Laia Campamà Mormeneo (Esplugues de Llobregat, 1978) és llicenciada en filologia catalana per la Universitat de Barcelona i postgraduada en tècniques editorials per la mateixa universitat. Des de l'any 2004 és tècnica lingüística al Servei de Correcció Lingüística de l'Institut d'Estudis Catalans, on ha estat coordinadora de la traducció i correcció dels manuals universitaris del Projecte Scriptorium, i també, juntament amb Josep M. Mestres, de la correcció del *Diccionari jurídic* de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics. També ha estat professora de cursos sobre correcció de textos administratius i científics.

CONTINGUT DE LA SESSIÓ 1B (3.10.2018, SALA PUIG I CADAFALCH)

1. Caracterització del llenguatge administratiu i jurídic

- 1.1. El llenguatge juridicoadministratiu com a llenguatge d'especialitat
- 1.2. La formalitat
- 1.3. La funcionalitat
- 1.4. Formes lingüístiques i documents específics
- 1.5. Recomanacions generals

2. Bibliografia per a la redacció i correcció de textos administratius i jurídic

- 2.1. Obres lingüístiques normatives
- 2.2. Manuals sobre llenguatge administratiu i jurídic i sobre redacció de documents
- 2.3. Manuals, llibres d'estil i criteris de correcció lingüística
- 2.4. Manuals de redacció i traducció de normes
- 2.5. Diccionaris i vocabularis
- 2.6. Obres de temes específics

3. Aspectes convencionals dels textos administratius i jurídic

- 3.1. Les majúscules i les minúscules
  - 3.1.1. Càrrecs, professions, oficis i titulacions
  - 3.1.2. Formes de tractament o de designació genèrica de persones que precedeixen els noms propis
  - 3.1.3. Noms d'institucions, organismes, entitats i òrgans de gestió
  - 3.1.4. Tramitacions i títols de documents oficials
- 3.2. Tipus de lletra
  - 3.2.1. Rodona
  - 3.2.2. Cursiva
  - 3.2.3. Versaleta
  - 3.2.4. Negreta
- 3.3. Les abreviacions
  - 3.3.1. Criteris generals
  - 3.3.2. Abreviatures
  - 3.3.3. Sigles i acrònims
  - 3.3.4. Símbols

4. Exercicis

La nova normativa ortogràfica de l'Institut d'Estudis Catalans

Professora: **Sílvia López**

Sessió 2A

Sílvia López Caballer (Barcelona, 1973) és llicenciada en filologia catalana per la Universitat de Barcelona i màster en lexicografia per la Universitat Pompeu Fabra. Ha estat professora de diversos cursos de formació per a correctors i d'assignatures relacionades amb la preparació i l'edició de textos. Ha treballat a les Oficines Lexicogràfiques de l'Institut d'Estudis Catalans i des de l'any 2000 és la responsable de la correcció de les publicacions de l'Institut, actualment dins de la Unitat de Correcció del Servei Editorial. Des del 2014 coordina, amb Josep M. Mestres, l'espai web de correcció **Critèria** (IEC).

CONTINGUT DE LA SESSIÓ 2A (10.10.2018, SALA NICOLAU D'OLWER)

Presentació

1. La grafia dels mots derivats per prefixació

- 1.1. Els mots prefixats aglutinats en general
- 1.2. Els mots prefixats aglutinats amb el segon formant començat per *r*
- 1.3. Els mots prefixats aglutinats amb el segon formant començat per *s* seguida de vocal
- 1.4. Els mots prefixats aglutinats amb el segon formant començat per *s* seguida de consonant
- 1.5. Els mots prefixats que porten guionet

2. La grafia dels mots compostos

- 2.1. Els mots compostos aglutinats en general
- 2.2. Els mots compostos aglutinats amb el segon formant començat per *r*
- 2.3. Els mots compostos aglutinats amb el segon formant començat per *s* seguida de vocal
- 2.4. Els mots compostos aglutinats amb el segon formant començat per *s* seguida de consonant
- 2.5. Expressions catalanes lexicalitzades aglutinades
- 2.6. Expressions aglutinades que són manlleus
- 2.7. Els mots compostos que porten guionet

3. La grafia de les locucions i dels sintagmes lliures

- 3.1. Les locucions i els sintagmes lliures catalans
- 3.2. Les locucions i els sintagmes lliures que són manlleus

4. Canvis en l'ús de l'accentuació

- 4.1. Els accents diacrítics
- 4.2. L'accentuació de la *u* tònica precedida d'una *g* que no forma diftong amb la vocal següent
- 4.3. L'accentuació de les formes baleàriques de la primera persona del singular del present d'indicatiu
- 4.4. L'accentuació de la *e* tònica amb accent agut en formes valencianes

5. L'ús de la dièresi

- 5.1. Regles de l'ús de la dièresi
- 5.2. Excepcions a les regles de l'ús de la dièresi

6. L'ús de l'apòstrof

- 6.1. Regles d'apostrofació
- 6.2. L'apostrofació davant de les abreviacions
- 6.3. Excepcions a les regles d'apostrofació

7. Les contraccions

- 7.1. Regles de formació de les contraccions
- 7.2. Excepcions a les regles de formació de les contraccions

8. Canvis ortogràfics varis en el DIEC2

- 8.1. Canvis ortogràfics en expressions llatines i altres manlleus del DIEC2
- 8.2. Nous mots no inclosos en el DIEC2

9. Índex de mots modificats segons la nova *Ortografia* o que no figuren en el DIEC2

10. Casos per a comentar

La Gramàtica de la llengua catalana del 2016.

Els usos de *per* i *per a*

Professor: **Josep M. Mestres**

Sessió 2B

Josep M. Mestres i Serra (Barcelona, 1956) és llicenciat en filologia catalana per la Universitat de Barcelona i doctor en lingüística aplicada per la Universitat Pompeu Fabra (UPF). És corrector de textos, traductor intèrpret jurat d'espanyol i professor de redacció jurídica a la UPF. Ha publicat les monografies *Les subentrades en els diccionaris generals* i, en col·laboració, *Diccionari d'abreviacions* i *Manual d'estil*, a més de nombrosos articles i capítols sobre normativa lingüística, redacció i correcció. Des del 1991 és el cap del Servei de Correcció Lingüística de l'IEC i des del 2014 coordina, juntament amb Sílvia López, l'espai web de correcció *Critèria* (IEC).

a) La Gramàtica de la llengua catalana (GIEC) del 2016

1. La normativa lingüística es basa en una ortografia, un diccionari i una gramàtica
2. La nova *Gramàtica de la llengua catalana*, prescriptiva i descriptiva ensems
3. La nova GIEC: presentació
  - 3.1. L'Any Pompeu Fabra
  - 3.2. La terminologia de la GIEC
  - 3.3. La GIEC, la GEIEC i la GBU
  - 3.4. Obra institucional, normativa i descriptiva ensems, i de llengua general
4. La nova GIEC: un paràgraf inquietant?

b) Els usos de *per* i *per a*

1. Un aspecte gramatical en detall: l'ús de les preposicions *per* i *per a*
  - 1.1. Les preposicions *per* i *per a* al llarg de la GIEC
  - 1.2. La llengua oral espontània
  - 1.3. La nostra recomanació per als textos formals
2. Usos concrets de les preposicions *per* i *per a*
3. Tres conceptes bàsics
  - 3.1. L'adjunt (al predicat / oracional)
  - 3.2. L'agentivitat
  - 3.3. La correferència
4. L'ús de les preposicions *per* i *per a*: vuit qüestions essencials
5. Ús de *per a* en els sintagmes que expressen opinió o punt de vista
6. Construccions finals externes i internes
7. Ús de *per a* en construccions concessives no ponderatives (amb el sentit 'malgrat' o 'tot i')
8. Ús de *per a* en construccions concessives ponderatives (amb el sentit 'encara que')
9. Ús de *per a* en les construccions finals internes al predicat verbal
10. Pràctica sobre *per* i *per a*

Aspectes sintàctics dels documents administratius i jurídics

Professora: **Núria Roma**

Núria Roma Peix (Ribes de Freser, 1977) és llicenciada en filologia catalana per la Universitat de Barcelona.

Actualment treballa de tècnica lingüística a la Unitat de Correcció del Servei Editorial de l'Institut d'Estudis Catalans i, des del 2014, coordina la correcció de les proves d'accés a la universitat (PAU) i de les proves d'accés a cicles formatius (PACF). També és professora del Diploma de Postgrau en Llengua Catalana: Correcció de Textos Orals i Escrits de la Universitat de Girona. Al llarg de la seva trajectòria professional, també ha treballat a les Oficines Lexicogràfiques de l'IEC en l'elaboració de la segona edició del DIEC, ha fet de correctora en una editorial de llibres de text i ha desenvolupat tasques docents i d'assessorament lingüístic al Consorci per a la Normalització Lingüística.

1. Introducció

2. Aspectes sintàctics propis dels documents administratius i jurídics

2.1. El gerundi

2.1.1. Usos correctes

2.1.2. Usos incorrectes: gerundi de posterioritat o conseqüència, gerundi copulatiu i gerundi especificatiu

2.1.3. Expressions i perífrasis verbals amb gerundis

2.1.4. Què en diu la GIEC

2.2. L'expressió de les obligacions

2.2.1. L'ús del futur en l'expressió de les obligacions

2.2.2. Construccions correctes per a expressar obligació: *haver de, caldre, imperatiu, present d'indicatiu*

2.2.3. Construccions incorrectes per a expressar obligació: *tenir que, ser precis, deure...*

2.2.4. Què en diu la GIEC

2.3. La veu activa i la veu passiva

2.3.1. La veu activa com a forma preferible d'expressió

2.3.2. La veu passiva com a forma d'expressió justificable en certs contextos

2.3.3. Tipus de construccions passives: passiva perifràstica i passiva pronominal

2.3.4. Què en diu la GIEC

2.4. Els pronoms febles *en* i *hi* i l'ús de *mateix*

2.4.1. Aportacions de l'ús dels pronoms febles *en* i *hi* en el llenguatge administratiu i jurídic

2.4.2. Usos incorrectes de *mateix* i possibles solucions

2.4.3. Què en diu la GIEC

2.5. La conjunció *que* i l'article

2.5.1. L'omissió de la conjunció *que*

2.5.2. L'omissió de l'article

2.5.3. L'article neutre *lo*

2.5.4. Què en diu la GIEC

3. Novetats arran de la GIEC

4. Exercicis

Terminologia i fraseologia juridicoadministratives. Diccionaris de referència en línia

Professora: **Mireia Trias**

Mireia Trias i Freixa (Torelló, 1987) és llicenciada en traducció i interpretació per la Universitat Pompeu Fabra i màster en correcció i assessorament lingüístic per la Universitat Autònoma de Barcelona. Com a correctora, ha col·laborat en diversos projectes de l'IEC, com ara el *Diccionari jurídic* i el Portal CiT (Terminologia de Ciències i Tecnologia) i actualment treballa de correctora al Servei Editorial de la mateixa institució. Des del 2016 és secretària de la Societat Catalana de Terminologia.

1. Terminologia i fraseologia juridicoadministratives

- 1.1. Introducció
- 1.2. Aspectes generals de lèxic, terminologia i noms propis
  - 1.2.1. Derivació i composició
  - 1.2.2. Noms propis
- 1.3. Reculls terminològics

2. Dictionaris de referència en línia

- 2.1. El *Diccionari jurídic* (Societat Catalana d'Estudis Jurídics)
- 2.2. El *Justiterm* (Generalitat)
- 2.3. La *Terminologia jurídica* (TERMCAT)
- 2.4. Comparació del tres dictionaris de referència en línia
  - 2.4.1. Informació del terme
  - 2.4.2. Opcions de cerca del diccionari
- 2.5. Altres dictionaris

3. Pràctica de casos de terminologia i fraseologia juridicoadministratives

Criteris de redacció i models dels documents administratius i jurídics (primera part)

Professora: **Núria Altés**

Núria Altés Juan (Barcelona, 1960) és llicenciada en filologia catalana per la Universitat de Barcelona, fa més de vint-i-cinc anys que es dedica a la docència en l'àmbit de la comunicació oral i escrita, principalment per a l'Administració pública. Col·labora habitualment amb empreses, institucions, universitats i administracions, com ara la Diputació de Barcelona, ajuntaments de la província de Barcelona, la Generalitat de Catalunya, l'Escola d'Administració Pública de Catalunya, l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya, la Universitat Politècnica de Catalunya i la Universitat de Barcelona, en l'elaboració i l'assessorament de programes formatius orientats als seus respectius col·lectius professionals sobre redacció administrativa, que posteriorment s'han materialitzat en una oferta de cursos a mida, en el format idoni per a cada acció formativa.

a) Criteris de redacció [reforç]

1. El llenguatge administratiu com a eina de comunicació en l'àmbit de l'Administració

Interferències entre el llenguatge jurídic castellà i el català

2. Criteris generals d'estil en la redacció administrativa en català

2.1. La modernització del llenguatge administratiu

2.2. Criteris de redacció aplicats al llenguatge juridicoadministratiu

2.2.1. Preferència per la veu activa

2.2.2. Preferència per les construccions no nominals

2.2.3. Els temps verbals

2.2.4. Abús del gerundi

2.2.5. Preferència per les frases afirmatives

2.3. Criteris per aconseguir la màxima llegibilitat

2.3.1. Longitud adequada de les frases

2.3.2. El paràgraf com a unitat

2.3.3. Enumeracions clares i lògiques

2.3.4. Les paraules clau

2.3.5. Paraules planeres i curtes

2.3.6. Enllaços

2.3.7. Puntuació

Criteris de redacció i models dels documents administratius i jurídics (segona part)

Professora: **Núria Altés**

Sessió 4B

b) Models de documents administratius i jurídics

1. Documents administratius

Sol·licitud
Ofici
Citació
Certificat
Diligència
Convocatòria de reunió
Acta de reunió
Informe
Resolució
Contracte
Conveni

2. Documents jurídics

Demanda
Denúncia
Querella
Recurs contenciós administratiu
Escrit de les parts
Provisió
Interlocutòria
Sentència

3. Exercicis pràctics de documents

La redacció de les lleis

Professora: **Margarida Sanjaume**

Margarida Sanjaume i Navarro (Barcelona, 1955) és llicenciada en filologia catalana per la Universitat Autònoma de Barcelona. És autora de publicacions didàctiques per a l'ensenyament de la llengua catalana i de diverses traduccions i adaptacions d'obres literàries juvenils i infantils, i coautora de dos diccionaris d'onomatopeies i altres interjeccions. És assessora lingüística i cap del Departament d'Assessorament Lingüístic del Parlament de Catalunya. Ha fet cursos, ponències i articles sobre assessorament lingüístic, tècnica legislativa, terminologia i traducció legislativa.

CONTINGUT DE LA SESSIÓ 5A (31.10.2018, SALA NICOLAU D'OLWER)

1. L'assessorament lingüístic al Parlament

- 1.1. Òrgans polítics; Administració; marc normatiu
- 1.2. Procediment legislatiu: revisió i adequació jurilingüística

2. Les lleis: llenguatge i tècnica

- 2.1. Normativa lingüística; tècnica legislativa; propietats textuais
- 2.2. La tècnica normativa: marc històric
- 2.3. La revisió jurilingüística com a garantia de qualitat
- 2.4. El llibre d'estil de les lleis i altres textos del Parlament

3. Estructura de la llei

- 3.1. El títol de la llei: concisió, precisió, coherència
- 3.2. L'exposició de motius o preàmbul: estil
- 3.3. L'article com a unitat bàsica

4. Preceptes habituals: fraseologia

- 4.1. Fórmules fixes: infraccions; derogació; entrada en vigor; lleis de modificació
- 4.2. Definicions: fixació de termes; definicions legals

5. Principis i criteris

- 5.1. Claredat: control de l'ambigüïtat; veu activa; formulació positiva
- 5.2. Concisió i precisió: univocitat terminològica
- 5.3. Genuïtat
- 5.4. Neutralitat: llenguatge respectuós; objectivitat; singular amb valor universal
- 5.5. Vigència: present mantingut; perífrasi d'obligació

6. Recursos

La traducció legislativa

Professora: **Margarida Sanjaume**

Sessió 5B

1. Versions de les lleis

- 1.1. La traducció al Parlament: marc normatiu; tipologia textual
- 1.2. Funcionalitat i finalitat de les versions

2. Procediment legislatiu

- 2.1. La traducció com a revisió de qualitat: llegir de debò el text
- 2.2. L'assessorament tècnic

3. Traducció legislativa: principis i criteris

- 3.1. Millors pràctiques en traducció
- 3.2. Funcionalitat: fraseologia
- 3.3. Fidelitat i literalitat: usos verbals
- 3.4. Precisió: equivalències terminològiques
- 3.5. Les interferències lingüístiques

4. La comparació de textos paral·lels

- 4.1. Versions en llengües oficials
- 4.2. Versions en llengües no oficials
- 4.3. La interpretació de les versions

5. Eines de traducció

- 5.1. La traducció automàtica
- 5.2. La traducció assistida: memòries de traducció
- 5.3. Glossaris i bases de dades

6. Recursos